

" ...

II. İTİRAZIN GEREKÇESİ

İtiraz yoluna başvuran Daire'nin Anayasaya aykırılık nedenlerini de içeren kararının gerekçe bölümünde:

"İtiraz konusu kural, Anayasanın, temelde, 10. ve 60/2. maddelerine aykırılık oluşturacak sonuçlar ortaya çıkarmıştır.

Anayasanın 10. Madde Yönünden:

Anayasanın 10. maddesinde yer alan eşitlik ilkesi, Anayasa Mahkemesinin bir çok kararlarında belirtildiği üzere "bir tek kişiye veya kimi topluluklara, aynı durumda bulunan yurtdaşlardan daha çok veya geniş hak ve yetkiler tanınması" olarak görülmüştür. Yasa önünde eşitlik, bütün yurtdaşların her yönden aynı kurallara bağlı tutulmaları anlamında değerlendirilemez. Bu ilkeyle güdülen amaç, aynı koşullar içinde bulunan özdeş nitelikteki durumların aynı işleme tabi tutulmasıdır. Bir takım yurtdaşların başka kurallara bağlı tutulmaları haklı bir nedene bağlı tutulmakta ise böyle bir durumda yasa önünde eşitlik ilkesi çiğnenmiş sayılmaz.

Bu temel ilke ve görüşlerden soruna yaklaştığımızda, itiraz konusu kural'la, belediyeler yönünden bir ayırım ve ayrıcalıklar açıkça ortaya çıkmaktadır.

Gerçekten, Anayasanın öngördüğü biçimde, ülke çalışanlarının büyük bir bölümünün sosyal güvenliklerini sağlamakla yükümlü tutulan Sosyal Sigortalar Kurumu açısından ve bu Kuruma karşı, yasal borçlarını zamanında yerine getirmede işveren olarak tüm gerçek ve tüzel kişiler, ister özel hukuk ister kamu hukuku alanında görevli olsunlar, aynı biçim ve oranda sorumludurlar. Bunlardan hiçbirine borçlarını ödeme ve yerine getirmede, kolaylık veya ayrıcalık tanınmamış, tümünün, hiçbir istisna tanınmaksızın aynı sürede borçlarını yerine getirmesi istenmiştir. Sistemin işleyişi böyle bir ayırıma engel olduğu gibi, özel veya kamu hukuku işverenleri nezdinde çalışan tüm sigortalıların da aynı güvenceden yararlanmalarında, bir farklılık öngörülmemiştir. Aksine işveren olarak kamu tüzel kişileri yükümlülüklerini yerine getirmede daha sert ve katı kurallara tabi tutulmuşlar, çok daha geniş sigortalı kitlelerine hitap edildiği için bu kuruluşlar yönünden konu daha disipline edilmiş şekilde düzenlenmiştir.

İtiraz konusu kural ise işveren kamu kuruluşlarının önemli bir bölümünü oluşturan, belediyeler yönünden bir ayrıcalık ve imtiyaz getirmekte, haklı bir neden olmaksızın bu kuruluşları, prim borçları yönünden diğer özel veya kamu kurum ve kuruluşları karşısında imtiyazlı bir duruma getirmektedir. Öte yandan, Sosyal Sigortalar Kurumu'nun kuruluş ve işleyiş sisteminde, bir işverenin hangi hallerde "haklı nedene" dayalı olarak prim borçlarını geç ödeyebileceği açıkça gösterilmiş ve bunun dışında haklı bir neden de kabul edilmemiştir. Bunun yanında, ayrıca, kamu kuruluşları üst düzey yöneticileri ile , primleri tahakkuk ve ödemekle yükümlü bulunan görevlilerin haklı neden olmaları koşuluyla, primlerle sorumlu tutulmayacakları da 506 sayılı Yasa'nın 80/son fıkrasında hükme bağlanmıştır. Bu durumlar dışında, artık, prim borçlarını süresinde yerine getirmede, hiç bir kişi veya kuruluşa imtiyaz tanınamaz ve buna yönelik getirilen gerekçede haklı sayılamaz.

Kısaca sosyal sigortalar sistem ve hukuku çerçevesinde durumları ne olursa olsun, tüm işverenler, yükümlülüklerini yerine getirmede kuruma karşı hiç bir aykırılık ve farklılık

gözetilmeden aynı hukuksal statü içerisinde benzer kişi veya kuruluşlardır. Sistemin bütünlüğü içinde ve haklı nedenler olarak belirlenen halleri dışlamak suretiyle, kimi kamu kuruluşları borçları yönünden ayrıcalıklı kılmak Anayasanın 10. maddesine açıkça aykırılık oluşturur.

Anayasanın 60/2. Maddesi Yönünden:

Anayasamızın yukarıda gösterilen maddesi, Devlete sosyal güvenliği sağlamak yönünden gerekli tedbirleri almak ve bu alanda teşkilatları kurmak yükümünü vermiştir.

Belirtilen kural gereği, Devlet, sadece, sosyal güvenliği yerine getirecek kuruluşları kurmakla kalmayacak, bu kurum veya kuruluşları görevlerini gereği gibi yerine getirebilmeleri yönünden, her zaman güçlü ve yeterli kaynaklarla donanmış şekilde tutacaktır. Bu amaçla, Kurumu güçsüz ve göstermelik bir kurum haline düşüren, kısaca, onu acz içerisinde bırakacak her türlü müdahale ve düzenlemeden kaçınılacaktır. Kurum kaynaklarının, azalması, aktüaryal hesaplarının alt-üst edilmesi veya sisteminin işletilmemesi sonucu doğuran her yasal düzenleme, Anayasanın öngördüğü temel kurala ters düşer. Nitekim Anayasa Mahkemesi, bu güne değin verdiği kimi kararlarında bu durumu gözönünde tutulmuş, Türk Sosyal Güvenlik Sisteminin en büyük kuruluşunun zaafa uğramasına müsaade etmemiştir.

İtiraz konusu kural, açıkça, Kurumu, gelirleri yönünden dar boğaza sokacak bir düzenleme öngörmektedir. Kurum yükümlülükleri yönünden hiç bir istisna veya bağışıklık getirilmemesine karşın, gelir ve kaynakları yönünden zaafa uğrayacak bir sistemle karşı karşıya bırakılmaktadır. Belediyeler gibi çok yaygın ve içerisinde önemli sayılabilecek sigortalıları barındıran kuruluşların işveren olarak Anayasal yükümlülüklerini itiraz konusu kuralla zamanında yerine getirmemeleri suretiyle kurum önemli gelir kaybına uğratılmıştır. Bu tür bir sistem ise Anayasanın öngörmediği ve yasakladığı bir düzenlemedir. İtiraz konusu kural, bu yönüyle dahi Anayasaya aykırı düşmektedir..." denilmektedir."